

Codi: 104713
Crèdits: 6
Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA
Matèria: TEORIA I CONTEXT
Curs: SEGON
Semestre: SEGON
Equip docent:
Hores de dedicació: 150h
Hores lectives: 75h
Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de caràcter obligatori i de metodologia teòrico-pràctica. S'entén la pràctica, llavors, com una dimensió articulada amb les de teoria, praxi i poiesis, tant en relació amb les situacions, processos i contextos que s'aborden i en els quals aquesta articulació es dona, com en relació al propi context pedagògic d'aprenentatges i activitats. Sobre la base d'això, l'objectiu general de la matèria és posar èmfasi en la relació, implicació i mútua incidència entre les arts i els dissenys i el seu context, interdependent i circumdant.

En les quatre assignatures que componen la matèria s'enfortirà la disposició investigadora dels/les alumnes des de la condició del pensament crític, situat i contextual en, per a i a través de les arts i els dissenys; s'abordaran, de forma àmplia i oberta, marcs teòrics, discursos, conceptes i metodologies procedents de camps de saber tant de les ciències socials com dels estudis científics-tècnics; s'incidirà en la reflexió i projecció de les pràctiques dels/les alumnes en i per al context, tant professional com a acadèmic.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ A LA INVESTIGACIÓ EN ARTS I DISSNY
ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 1
ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 2
PROFESSIÓ I CONTEXT

INTRODUCCIÓ A LA INVESTIGACIÓ EN ARTS I DISSENY.

Les arts i dissenys estan íntimament lligats als processos de recerca i experimentació material, conceptual i teòric. Tanmateix, sembla ser que el coneixement que es genera en aquests àmbits no és tant reconegut com el que es genera en disciplines de ciències naturals i socials, o les humanitats. Fer recerca és buscar respondre preguntes. En aquest camí sempre es produeix coneixement, ja sigui individual i situat (com per exemple: què passa si poso aquest esmalt en aquesta fusta i el cremo amb un llumí?) o en un diàleg més gran (l'aigua pot bullir a més de 100°?), com podria ser el cas del coneixement acadèmic.

Què vol dir conèixer? Com es produeix el coneixement? Qui el produeix? On es produeix? A qui està dirigit aquest coneixement? Són tots els coneixements igual de legítims? I la recerca? En què consisteix? Què implica? Qui la desenvolupa? Quins resultats obté? Tothom hi té accés? Què vol dir fer recerca i de quines maneres es fa? Hi ha diferència entre la recerca científica, la social, la humanística i la recerca en art i disseny? Si és així, quina és? Existeix una jerarquia entre aquests diferents tipus de coneixement?

En aquesta assignatura introduïm el concepte de recerca per posar-lo en pràctica, tant des de la disciplina del disseny com des de la (in)disciplina de la recerca artística, saltant de la reflexió teòrica a l'experiència directa. Oferint una sèrie d'eines concretes, formarem part de diversos processos de recerca per després fer *insight* sobre la mateixa recerca, l'experiència individual i col·lectiva que ha suposat, i les seves potencialitats i limitacions.

OBJECTIUS

Genèrics:

Analitzar: Desenvolupar la facultat d'observació, recerca i pensament crític.

Relacionar: Desenvolupar la facultat de relacionar.

Sintetitzar: Desenvolupar la capacitat de síntesi per explicar d'una manera clara, oral i gràficament, les seves propostes.

Idear: Desenvolupar la capacitat d'argumentar una reflexió.

Referenciar: Desenvolupar la capacitat de contextualitzar les propostes en els casos d'estudi corresponents.

Adequar: Ser coherent en totes les decisions preses al llarg d'un projecte.

Materialitzar: Desenvolupar la capacitat creativa i la de generar i utilitzar recursos processuals i comunicatius.

Procés: Desenvolupar la capacitat d'entendre el procés com a motor creatiu.

Bloc 1:

Aprendre els eixos fonamentals d'una investigació científica/artística.

Establir contacte amb models de pensament singulars en els processos de treball d'artistes i dissenyadors.

Utilitzar la capacitat d'observació, d'anàlisi i d'interpretació així com la pràctica de la recerca documental específica aplicada projecte en concret.

Aprendre a treballar en equip d'una manera coordinada i eficient.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Bloc 2:

Conèixer mètodes d'investigació aplicats en l'àmbit professional de la recerca en arts i dissenys.

Dur a la pràctica metodologies que desplacen el cos i per tant l'experiència i el coneixement.

Crear un diàleg amb investigacions existents.

Entendre la praxis de les arts i els dissenys com una escriptura del pensament

Bloc 3:

Desenvolupar recursos instrumentals pel que fa referència als processos de registre, documentació, sistematització de la informació, metodologies d'anàlisi i tècniques de representació i presentació.

Capacitat de síntesi i comunicació dels resultats obtinguts.

Desenvolupar nous codis i escriptures no logo-cèntrics.

Transformar un projecte personal i en grup en un dispositiu obert al públic.

COMPETÈNCIES

E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.

E11. Treballar de forma coherent amb diferents metodologies per afrontar situacions diverses en el desenvolupament del projecte propi.

E14. Identificar i aplicar els elements bàsics d'un procés d'exploració i anàlisi en un camp concret de les arts i el disseny.

E15. Planificar i controlar les fases d'un projecte en el camp de les arts i/o els dissenys prenent decisions en funció d'agents externs, condicionants del context i les pròpies limitacions.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E06.10). Detectar temes, problemes, manques o necessitats en la realitat econòmica social.

RA2 (E06.11). Comprendre les lògiques que regeixen un context sociocultural i històric per orientar el treball teòric i pràctic.

RA3 (E11.6). Posicionar-se epistemològica i ontològicament.

RA4 (E11.7). Identificar i emprar eines i recursos dels àmbits científicotècnic i científicosocial per al treball especulatiu, experimental i empíric.

RA5 (E14.7). Reconèixer diferents metodologies articulades amb o basades en la pràctica de les arts i els dissenys.

RA6 (E14.8). Assenyalar i acotar problemes de l'exploració teòrico-pràctica.

RA7 (E14.9). Aplicar conceptes i metodologies d'altres disciplines a la pràctica exploratòria en les arts i el disseny.

RA8 (E14.10). Formular, contrastar i validar/refutar hipòtesi.

RA9 (E15.12). Reconèixer els elements i fonaments bàsics d'un procés de recerca en un camp concret de les arts i el disseny.

RA10 (E15.13). Utilitzar els mètodes per a l'organització i classificació dels materials recopilats.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a través de 4 blocs principals:

Bloc 1/ CONEIXEMENT I RECERCA

Durant el dia a dia fem recerca. Quan busquem la ruta més curta per anar d'un lloc a l'altre, quan provem a cuinar un plat comestible amb el que ens queda a la nevera, quan busquem alguna resposta o entendre algun fenomen a Internet. En els éssers humans, viure equival a produir coneixement. Què vol dir conèixer? Com es construeix el coneixement? Qui el construeix?

Sempre partint de la pròpia experiència i coneixement, començarem aquest primer bloc centrant-nos en la sociologia del coneixement i en una branca de la filosofia que es diu epistemologia, i que busca comprendre quelcom tan senzill i alhora tant complex com què és i com es coneix. Per continuar indagant sobre com i des de quins espais es genera aquest coneixement en servirem de la sociologia del coneixement, que, a l'hora, ens ajudarà a construir una mirada crítica que ens servirà per comprendre com poder i coneixement s'entrellacen.

Un cop establides aquestes bases, analitzarem com les ciències naturals, socials i humanes produeixen el seu coneixement, això és, quines formes de ser i fer tenen, com es relacionen entre elles i quins tipus d'institucionalitat produeixen. Un cop haguem entès què vol dir recerca en aquests àmbits i quins mètodes fan servir per aconseguir-ho, podrem començar a entendre millor què vol dir fer recerca en art i disseny, i quines diferències i similituds té amb altres formes de recerca més legitimades.

METODOLOGIA: En aquest bloc saltarem de l'experiència personal, individual i experiencial, a reflexions de caire filosòfic, antropològic o sociològic.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

Bloc 2/ RECERCA EN DISSENY

Qualsevol procés de disseny implica també un procés de recerca? En quins nivells i de quines maneres fem recerca quan dissenyem? Quins coneixements posem en joc i quins altres creem en el procés? Si acceptem que, en efecte, dissenyar implica investigar, en què es distingeix amb altres maneres més tradicionals de fer-ho, com les ciències naturals o les socials? És el disseny una ciència?

Partint de l'anàlisi de projectes i pràctiques de disseny, en aquest mòdul explorarem què vol dir investigar sobre el disseny, investigar per a dissenyar, i investigar a través del disseny. A mesura en què tot (polítiques públiques, tecnologies connectades i suposadament intel·ligents, estratègies de comunicació, discursos institucionals, formes d'organització, ciutats, espais de comportament i fins i tot afectes i emocions) apliquen filosofies del disseny, comprendre com el disseny compren i actua en conseqüència a través d'una sèrie de pràctiques materials i simbòliques és imprescindible. A partir d'aquesta certesa, explorarem diferents pràctiques, objectes, serveis i productes on la recerca apareix de diferents maneres i en diferents moments del procés (ideació, execució, testeig, ús, etc.). Farem especial èmfasi en diferents mètodes de disseny que ajuden a obrir el propi procés a altres necessitats i sensibilitats, enriquint així no només el moment en el que es fa sinó també millorant-ne el resultat. Ara bé, tots els mètodes funcionen? Un cop haguem establert aquestes coordenades ens hi aproximarem críticament, per no abraçar filosofies i formes de fer disseny d'una manera ingenua.

Metodologia del bloc: En aquest bloc partirem de la lectura de textos i l'anàlisi de referents en un primer moment, per després introduir eines concretes de recerca en disseny i aplicar-les en pràctiques concretes. Fet això, es farà un anàlisi del propi procés de disseny i l'experiència individual i col·lectiva.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

Bloc 3/ RECERCA ARTÍSTICA

La *documenta 13* de Kassel (2012), comissariada per Carolyn Christov-Bakargiev, va suposar la consolidació del terme *artistic research* (investigació artística) al fer visible el debat dels darrers anys entorn a la relació entre les pràctiques artístiques, el disseny i l'especulació teòrica. Un canvi de paradigma cap a una nova forma de mirar a-través-de-l'art que com explica Hito Steyerl es defineix per la seva indefinició. Aquesta condició postdisciplinària situa la recerca artística i científica en contacte amb altres camps de coneixement a partir d'un plantejament holístic i no logo-cèntric. En aquest

encreuament, metodologies de les ciències socials i polítiques, de l'antropologia, la biologia o la filosofia –per citar alguns exemples– són assumides des de les pràctiques artístiques per crear noves eines i processos socials que s'obren camí *més enllà* del museu i que exploren altres espais de pensament des d'on imaginar presents per venir.

L'objectiu del bloc d'investigació artística serà trobar un terreny comú i plural des d'on poder assenyalar, qüestionar, i reconstruir teories i pràctiques de recerca mitjançant una combinació d'anàlisi de patrons metodològics en els processos i llenguatges emprats per part d'artistes i col·lectius; la creació d'una eina col·lectiva per abordar la complexitat d'aquest procés d'anàlisi; i, la posada en pràctica de recursos metodològics per a dur a terme una recerca aplicada.

Metodologia del bloc: Combinació de metodologies reproductives com l'anàlisi conduït i l'exposició de continguts, eines i recursos; metodologies exploratòries com la posada en marxa de dinàmiques de recerca artística i l'anàlisi individual/col·lectiu a l'aula; i, metodologies generatives mitjançant la realització d'un projecte de recerca que es presentarà a final de curs. També es realitzaran visites i col·laboracions amb agents del context per tal de facilitar la comprensió del bloc temàtic i expandir-ne el contingut.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

Bloc 4/ EL VINCLE ENTRE RECERCA EN ART I RECERCA EN DISSENY

Com s'haurà vist al llarg de l'assignatura, la forma en les que l'art i el disseny fan recerca són potencialment molt diferents en termes d'objectius, mètodes, i maneres de formalitzar, però alhora tenen molts punts de connexió. En aquest darrer bloc reflexionarem conjuntament sobre aquestes relacions, tensions i contradiccions, per poder endur-nos un aprenentatge sòlid que puguem aplicar en la nostra pràctica artística, de disseny o híbrida.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

METODOLOGIA

Present Continu

Aquesta assignatura assenta els seus fonaments en la pràctica del *fer mentre passa*. Cada sessió planteja una primera part de treball conceptual, una introducció a les estructures i processos de recerca, i una segona part pràctica on es durà a terme una investigació en grup mitjançant l'aplicació i apropiació de diferents models metodològics.

Les metodologies artístiques proposen una altra relació amb el món. Es basen en el saber de l'experiència situada i concreta, atenent a la imaginació, a la ficció i a la creació de diverses maneres d'aproximar-se a una mateixa cosa o cas d'estudi.

Al llarg del curs es duran a terme una investigació que es desplegarà en les seves formes les últimes sessions amb el disseny i realització d'un simposi obert al públic.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 30h (20%)

Hores activitats supervisades: 30h (20%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (10%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva al voltant de la temàtica que presenta cada sessió i posada en marxa de models metodològics de recerca.

Descripció: Treballaran dos professors junts amb cada grup de classe en el qual estaran tots els alumnes assignats. A l'inici de cada projecte, els professors faran una exhaustiva descripció oral sobre el tema a desenvolupar que s'acompanyarà d'una constel·lació de casos d'estudi, eines i recursos a partir de les quals desenvolupar l'activitat supervisada. Hi haurà al mateix temps es facilitaran mapes conceptuals i materials complementaris a la temàtica de la sessió a fi de facilitar la plena integració dels coneixements necessaris.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

Activitat supervisada:

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller. Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Mitjançant taules de treball, el grup classe durà a terme una fase de recerca, experimentació i disseny formal d'una investigació comú.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: L'alumnat assumirà el compromís de fer avançar l'estat de la recerca en les seves hores autònomes per fer créixer la investigació entre sessions lectives.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: Es valorarà el grau d'implicació i participació al llarg de cada una de les sessions que conforma el curs. Tanmateix, l'alumnat entregarà la seva recerca a través d'una exposició oral en dues fases (primer bloc i tercer bloc). Al final de l'assignatura es realitzarà una jornada de reflexió i d'avaluació conjunta.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i RA.10.

SISTEMA D'AVUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà la 1/2 ponderada dels 3 treballs, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. El contingut de cada treball s'especificarà a l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (35%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (35%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (30%)

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

L'activitat d'avaluació de l'assignatura és divideix en tres entregues:

1. Investigació individual: diari epistemològic (60%), presentació dels continguts obtinguts (20%) i conclusions personals sobre el procés de recerca (20%). (30% de l'avaluació global)
Resultats d'aprenentatge: atendre a la concentració, participació i acció de la pràctica situada.
2. Investigació col·lectiva: Matriu de mètodes de recerca sobre un marc temàtic variable segons el curs. (70% de l'avaluació global)
  - a. Entrega parcial (en grup): creació i desenvolupament dels primers tres mètodes de recerca (20%) i presentació (10%).
  - b. Entrega final (en grup): creació i desenvolupament dels següents quatre mètodes de recerca (20%), formalització (10%), conclusions i presentació (10%). (un 70% de l'avaluació global)

Els criteris d'avaluació es basen en la capacitat d'identificar problemàtiques del present i formular hipòtesis de recerca; conèixer i aplicar eines i recursos metodològics adequats al plantejament de les hipòtesis inicials; explorar eines de recerca i d'organització material de la informació; entendre que la matèria, les formes i els processos de creació tenen un valor conceptual en les pràctiques d'investigació artística; difuminar els límits entre teoria i pràctica mitjançant processos de treball dialògics; i, formalitzar la recerca en un dispositiu que compleixi les premisses inicials de la recerca desenvolupada.

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

Addenda COVID-19

En previsió de que el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir les competències que se'n detallen en aquesta Guia Docent en la seva totalitat i els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

En concret, s'han establert alternatives per les següents condicions:

–Alteració de la presència en espais concrets amb ratios baixes (15-18 persones) o amb distàncies socials de precaució sanitària.

–Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.

–En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se.

BIBLIOGRAFIA

PROGRAMACIÓ